

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Karla Šimky a JUDr. Ludmily Valentové v právní věci žalobce: **Ing. J. M.**, zastoupen JUDr. Pavlem Pileckým, advokátem se sídlem Uruguayská 178/5, Praha 2, proti žalovanému: **Národní bezpečnostní úřad**, se sídlem Na Popelce 2/16, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 13. 11. 2007, č. j. 11 Ca 328/2006 – 33,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 13. 11. 2007, č. j. 11 Ca 328/2006 - 33, byla zamítnuta žaloba podaná žalobcem (dále jen „stěžovatel“) proti rozhodnutí ředitele Národního bezpečnostního úřadu ze dne 3. 7. 2006, č. j. 97/2006-NBÚ/07-0P, kterým byl zamítnut rozklad stěžovatele a potvrzeno rozhodnutí Národního bezpečnostního úřadu (dále jen „NBÚ“) ze dne 29. 3. 2006, č. j. 23282/2006-NBÚ/PFO-P, o nevydání osvědčení pro styk s utajovanými skutečnostmi pro stupeň utajení „Důvěrné“. Městský soud v odůvodnění rozsudku posoudil jako nedůvodnou námitku stěžovatele, že v rozhodnutí ředitele NBÚ nebyl uveden argument na podporu závěru, že stěžovatel uváděl nepravdivé informace. Z tohoto rozhodnutí podle městského soudu vyplývá, že byly konstatovány důkazní prostředky, které byly ve věci shromážděny a následně je ředitel NBÚ vyhodnotil. Z napadeného správního rozhodnutí tak je podle městského soudu zřejmé, proč ředitel

NBÚ dospěl k závěru, že tvrzený údaj o tom, že se manželka stěžovatele trvale zdržovala v obci Borotín, je nepravdivý. Neobstojí tak námitka nepřezkoumatelnosti rozhodnutí ředitele NBÚ. Městský soud také neshledal důvodnou žalobní námitku, že jestliže byl povinen neopomenout rozhodující skutečnosti a pravdivě zodpovědět všechny otázky, nemůže souhlasit s tím, že je to, že uvedl i skutečnosti ohledně trestního stíhání pro spáchání trestného činu podvodu, následně hodnoceno jako omlouvání vlastního jednání, bagatelizace atd. Tato námitka podle názoru městského soudu směřuje do části odůvodnění, že bylo shledáno naplnění důvodu pro nevydání osvědčení podle § 14 odst. 3 písm. d) zákona č. 412/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně utajovaných skutečností“). Podle názoru městského soudu v daném případě nejde ani tak o to, zda stěžovatel jím poskytnuté údaje považoval za pravdivé či nikoli, ale o samotný obsah těchto informací, tedy o to, které skutkové okolnosti byly ve věci zjištěny a následně hodnoceny. Ve věci nebylo sporu o tom, co konkrétně stěžovatel v rámci trestního a poté správního řízení uváděl, ale předmětem námitky bylo následné hodnocení zjištěných skutečností. Závěr o bagatelizaci předchozího jednání je vyjádřením stanoviska správního orgánu, že ačkoli bylo protiprávní jednání objektivně zjištěno, stěžovatel se k němu staví tak, že jej zdůvodňuje obdobným protiprávním jednáním i třetích osob. Z tohoto důvodu byl závěr o naplnění bezpečnostního rizika učiněn, a na tom nic nemění subjektivní vztah stěžovatele k celé věci. Podle městského soudu byl ve věci rozhodný především postoj stěžovatele k vlastnímu protiprávnímu jednání. Městský soud závěrem uvedl, že (ačkoli to stěžovatel předmětem žalobních námitky nečinil a uvedené okolnosti poprvé zmínil až po marném uplynutí lhůty pro podání námitky) skutečnost, že stěžovatel měl v minulosti disponovat oprávněním ke styku s utajovanými informacemi na základě oprávnění uděleného jinou institucí, nijak neomezuje pravomoc ředitele NBÚ při rozhodování o vydání osvědčení.

Stěžovatel v kasační stížnosti podané v zákonné lhůtě napadá rozsudek městského soudu z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. V kasační stížnosti poukázal na to, že žalobu podal proto, že argumenty správního orgánu byly nepravdivé a účelově vytvořené. Dále vyjádřil nesouhlas se závěrem městského soudu, že ve věci nebylo sporu o tom, co konkrétně v trestním, a následně správním, řízení uváděl a že stěžovatel ani konkrétně neuváděl, v čem je hodnocení důkazních prostředků nesprávné. Podle stěžovatele není ve správním spise jediný důkaz o tvrzení NBÚ, že zjistil rozpory v jeho vyjádřeních v bezpečnostním dotazníku a při bezpečnostním pohovoru a zjištěnými skutečnostmi. V bezpečnostním dotazníku ze dne 14. 4. 2000 stěžovatel uvedl všechny rozhodné skutečnosti, zejména neopomenul po pravdě uvést skutečnosti o svém trestním stíhání i skutečnosti týkající se faktu, že byl určen osobou pro styk se státním tajemstvím. Přesný a pravdivý popis situace správní orgán hodnotí jako omlouvání vlastního jednání. Bezpečnostní pohovor byl veden z devadesáti pěti procent jen k trestnímu stíhání. Počet otázek a jejich formulace dokládá snahu správního orgánu, který měl k dispozici předmětný trestní spis, najít s odstupem času rozpor s tím, co stěžovatel uváděl v rámci trestního stíhání. Tento rozpor však podle stěžovatele neexistuje. NBÚ přesto tvrdil, že zjistil rozpory ve vyjádřeních stěžovatele v bezpečnostním dotazníku a při bezpečnostním pohovoru a zjištěnými skutečnostmi, nevymezuje však v čem spočívají a kde konkrétně vyšly najevo. Ředitel NBÚ v napadeném rozhodnutí tvrdil, že vycházejí z porovnání vyjádření stěžovatele a z obsahu podkladových materiálů, zvláště pak trestního spisu, dospěl k závěru, že při bezpečnostní prověrce uváděl nepravdivé informace rozhodné pro

objektivní zjištění stavu věci, a proto u stěžovatele shledal bezpečnostní riziko i z důvodu podle § 14 odst. 3 písm. g) zákona o ochraně utajovaných informací. Podle stěžovatele však neuvedl ani jeden argument na oporu tohoto rozhodnutí a ani jediný podklad, který by byl dostatečnou objektivní oporou pro jeho rozhodnutí. Ukládá-li zákon osobě, jež má přijít do styku se státním tajemstvím v rámci prověřování této osoby, pravdivě zodpovědět všechny otázky, zejména nezamlčet informace, které znamenají bezpečnostní riziko, pak pravdivé poskytnutí informací k událostem, ke kterým došlo v minulosti, nelze bez dalšího hodnotit jako bagatelizaci, zlehčování či omlouvání jednání. Ve správním spise není jediný důkaz, který by dokládal, že stěžovatel jednání, pro které byl v minulosti trestně stíhán, omlouval či zlehčoval. Stěžovatel se tak nedopustil toho, co bylo důvodem pro nevydání osvědčení. Právní zástupce stěžovatele v řízení před soudem navrhoval, aby byl proveden důkaz trestním spisem stěžovatele. I z řazení listin ve správním spise pořázených z tohoto trestního spisu vyplývá podezření, že tyto listiny byly vybrány a poskládány tak, aby nebyla věrně zachycena minulost související s trestním stíháním stěžovatele. Chybí podnět podaný vojenské policii, protokol o podání vysvětlení stěžovatele a podobně, tedy listiny, které jsou bezpochyby součástí trestního spisu (viz otázky pokládané při bezpečnostním pohovoru), které měl správní orgán k dispozici a které nejsou součástí správního spisu. Nebyl-li navržený důkaz proveden, stěžovateli bylo upřeno právo doložit skutečnosti důležité pro soudní řízení. Stěžovatel v bezpečnostním dotazníku uvedl údaje dokládající, že v době, kdy se dopustil trestného činu, a v následujících letech disponoval oprávněním ke styku s utajovanými skutečnostmi. Na toto poukázal v rozkladovém řízení a argumentoval, že Česká republika je jeden stát, který by měl mít jednotný výkon svých oprávnění, a pokud se jedna bezpečnostní složka odchýlí od stanoviska druhé bezpečnostní složky, mělo by to být dostatečným způsobem odůvodněno. Městský soud se vypořádal s touto námitkou tak, že nebyla předmětem žalobních námitek a že skutečnost, že stěžovatel měl v minulosti oprávnění ke styku s utajovanými informacemi na základě oprávnění uděleného jinou institucí, nijak neomezuje pravomoc ředitele NBÚ při rozhodování o vydání osvědčení. Podle stěžovatele je důvodná jeho námitka, že se správní orgán ani soud nevypořádaly s tím, že byl přes skutečnost i vysvětlení své trestné činnosti nositelem oprávnění ke styku s utajovanými informacemi. Proto stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek městského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Ředitel NBÚ se ve vyjádření ke kasační stížnosti plně ztotožnil s názorem městského soudu, že ve věci nebylo sporu o tom, co konkrétně stěžovatel v rámci trestního, a následně správního, řízení k rozhodným skutečnostem uváděl, ale předmětem námitek bylo následné hodnocení zjištěných skutečností s tím, že stěžovatel jako žalobce ani konkrétně neuváděl, v čem je hodnocení důkazních prostředků nesprávné. Podle názoru ředitele NBÚ přezkoumal soud jeho rozhodnutí v rozsahu vymezeném žalobními body. Stěžovatel se mýlí, pokud tvrdí, že ve správním spisu není jediný důkaz o tvrzení NBÚ, že zjistil rozpory mezi vyjádřeními stěžovatele uvedenými v bezpečnostním dotazníku a při bezpečnostním pohovoru na straně jedné a zjištěnými skutečnostmi na straně druhé. Zde je třeba upozornit na skutečnost, že ředitel NBÚ ve svém rozhodnutí neuvedl, že by shledal jakékoliv nepravdivé údaje v bezpečnostním dotazníku, nýbrž tvrdil, že v rámci bezpečnostní проверки stěžovatel uváděl nepravdivé údaje, a to, že se jeho manželka trvale zdržovala v rodinném domku jeho rodičů v Borotíně (o tuto skutečnost opíral svůj nárok na odlučné). V odůvodnění rozhodnutí ředitele NBÚ je uvedeno,

co stěžovatel na jedné straně k otázce pobytu manželky uváděl při bezpečnostním pohovoru a na straně druhé co vyplývá z jeho trestního spisu. Z rozhodnutí je zřejmé, proč ředitel NBÚ dospěl k závěru, že považuje tvrzený údaj o tom, že kde se manželka stěžovatele trvale zdržovala, za nepravdivý. Podle ředitele NBÚ je ze spisového materiálu jednoznačně prokázáno, že stěžovatel v souvislosti s uplatňováním svého „práva“ na peněžité plnění vůči svému zaměstnavateli tomuto opakovaně předložil listiny obsahující nepravdivé údaje o svém trvalém pobytu a trvalém pobytu jeho rodiny. Matka stěžovatele jako svědek v trestním řízení uvedla, že manželka stěžovatele nikdy nebyla v jejich rodinném domku v Borotíně hlášena, trvale zde nebydlela, byla stále trvale hlášena a bydlela v Praze, přičemž k nim do Borotína občas dojížděla. Stěžovatel při bezpečnostním pohovoru uvedl, že jeho matka měla zraněnou nohu a jeho manželka k ní dojížděla a pobývala u ní, z čehož dovozoval, že na odlučné měl nárok. Ze spisového materiálu však vyplývá, že manželka stěžovatele pečovala o jeho matku v době předcházející podání žádosti o přiznání odlučného, nikoliv však v době od září do prosince 2000, za kterou stěžovatel nárok na odlučné uplatňoval, a také čerpal. Z výše uvedeného je podle ředitele NBÚ zjevné, že stěžovatel ohledně pobytu manželky v době, po kterou uplatňoval nárok na odlučné, uváděl při bezpečnostním pohovoru nepravdivé údaje. Nejde tedy o rozpor ve stěžovatelových vyjádřeních, nýbrž o rozpor mezi vyjádřením účastníka řízení při bezpečnostním pohovoru a ostatními zjištěnými skutečnostmi. Ke stěžovatelově námitce, že ve správním spise není jediný důkaz, který by dokládal, že omlouval či zlehčoval své jednání, pro které byl trestně stíhán, a že v bezpečnostním dotazníku ani při bezpečnostním pohovoru nebyla položena otázka, jak na toto jednání pohlíží nyní, uvedl ředitel NBÚ, že sice žádný takový přímý dotaz položen nebyl, avšak nebylo toho třeba, neboť stěžovatel svůj postoj ke svému minulému jednání vyjádřil v odpovědích na jiné otázky. Pokud jde o „omlouvání vlastního jednání“, pak ředitel NBÚ tuto skutečnost zahrnul pod výraz „vyjádření stěžovatele a jeho postoje, kterými své trestní stíhání bagatelizuje, nesvědčící o dostatečné sebereflexi“. Argumentace stěžovatele, že „jde v armádě o běžnou věc a uhrazením částky se vše zhojí“, podle ředitele NBÚ nelze akceptovat a nelze jinak než ji označit za zlehčování vlastního jednání. Spisový materiál obsahuje dostatek informací týkajících se jednání stěžovatele, jež vyústilo v trestní stíhání jeho osoby, a v řízení před soudem již nebylo co doplňovat. Trestní spis totiž není jediným materiálem, z něhož bylo při rozhodování vycházeno, nýbrž součástí správního spisu jsou i další listiny, jež časově předcházely zahájení trestního stíhání (např. zpráva Vojenské policie). Ředitel NBÚ se ztotožnil i se závěry městského soudu ohledně skutečnosti, že stěžovateli bylo přesto, že se dopustil jednání naplňující znaky trestného činu podvodu, státním orgánem odlišným od NBÚ ponecháno osvědčení. Z těchto důvodů navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Ústavní soud při posuzování ústavnosti postupu při bezpečnostních prověrkách opakovaně judikoval, že je porušením čl. 36 odst. 2 a čl. 26 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod, jestliže prověřované osobě nejsou sděleny důvody pro nevydání osvědčení nebo důvody, proč prověřovaná osoba přestala splňovat zákonné podmínky pro styk s

utajovanými skutečnostmi. Zejména je třeba zmínit závěry vyjádřené v nálezu ze dne 12. 7. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 11/2000, v němž byla akceptována specifická tohoto řízení, ale jen v mezích ochrany ústavních práv občanů, která musí být respektována. Obdobně se Ústavní soud vyslovil i v nálezech ze dne 25. 6. 2003, sp. zn. II. ÚS 28/02, ze dne 25. 11. 2003, sp. zn. I. ÚS 577/01, ze dne 17. 7. 2002, sp. zn. II. ÚS 241/01 a ze dne 28. 6. 2002, sp. zn. IV. ÚS 615/01.

Nejvyšší správní soud se proto při hodnocení důvodnosti stížní námitky zaměřil na to, zda je z odůvodnění napadeného rozhodnutí ředitele NBÚ zřejmé, proč tento shledal bezpečnostní riziko v uvedení nepravdivé informace rozhodné pro objektivní zjištění skutečného stavu věci ve smyslu § 14 odst. 3 písm. g) zákona o ochraně utajovaných informací a zda rovněž uvedl důkazy, na jejichž podkladě dovodil své závěry. Nejvyšší správní soud dospěl ke stejnému právnímu názoru jako městský soud, tedy že ředitel NBÚ ve svém rozhodnutí označil shromážděné důkazy a provedl jejich hodnocení. Ředitel NBÚ ve svém rozhodnutí uvedl, že stěžovatel v rámci bezpečnostní prověrky uváděl nepravdivé údaje, konkrétně to, že jeho manželka se v době, kdy pobíral odlučné, zdržovala v rodinném domě jeho rodičů v Borotíně. Z rozhodnutí ředitele NBÚ je přitom zřejmé, na základě jakých úvah a podkladů k tomuto závěru dospěl. Jednalo se především o listiny získané z trestního spisu, tedy z podaných vysvětlení. Ředitel NBÚ ve svém rozhodnutí rovněž popsal, co v podaných vysvětleních vypověděly konkrétní osoby (starosta obce, pracovnice obecního úřadu). Nejvyšší správní soud připouští, že rozhodnutí ředitele NBÚ mohlo být podrobnější a že mohl zopakovat i další okolnosti uvedené již v rozhodnutí NBÚ, na jejichž základě bylo zjištěno, že manželka stěžovatele po celou dobu vyplácení odlučného bydlela v místě výkonu služby stěžovatele, např. že podle potvrzení jejího zaměstnavatele v době od června 2000 do konce září 2001 pracovala jako recepční v hotelu v Praze, nepobírala nemocenskou a kromě 20 dní dovolené v lednu 2001 neměla jiné volno (stěžovateli přitom bylo vypláceno odlučné v době od srpna do prosince 2000 za to, že žil v Praze odloučeně od své rodiny), dále že podle výpovědi matky stěžovatele manželka stěžovatele nikdy nebyla v Borotíně hlášena, trvale zde nebydlela, byla stále hlášena a bydlela v Praze, do Borotína občas dojížděla, přičemž zvýšenou frekvencí návštěv uvedla od ledna do července 2000, když měla poraněný kotník. I přes jistou strohost však rozhodnutí ředitele NBÚ není nesrozumitelné a rovněž nelze souhlasit se stěžovatelem, že ani správní spis neobsahuje v tomto směru žádné důkazy. Správní spis obsahuje podstatnou část důkazů provedených v trestním řízení. Tvrzení stěžovatele při bezpečnostním pohovoru, že jeho manželka v místě trvalého bydliště (Borotín) pobývala, tak je v přímém rozporu se skutečnostmi zjištěnými v trestním řízení. Stížní námitka nesprávného posouzení nepřezkoumatelnosti rozhodnutí ředitele NBÚ je proto nedůvodnou.

Pokud stěžovatel namítal, že počet otázek při bezpečnostním pohovoru a jejich formulace dokládá snahu správního orgánu, který měl k dispozici trestní spis, najít s odstupem času rozpor s tím, co uváděl v rámci trestního stíhání, ač takový rozpor neexistuje, poukazuje Nejvyšší správní soud na to, že daném případě nešlo o rozpor mezi tím, co stěžovatel vypovídal v průběhu správního a trestního řízení, ale o rozpor mezi tím, co stěžovatel uvedl při bezpečnostním pohovoru a již dříve prokázanými skutečnostmi.

Stěžovatel dále poukázal na to, že v bezpečnostním dotazníku uvedl všechny rozhodné skutečnosti, včetně toho, že byl trestně stíhán, a tento přesný a pravdivý popis situace správní orgán hodnotil jako omlouvání vlastního jednání.

Podle ustanovení § 157 odst. 21 zákona o ochraně utajovaných informací se stížnost proti nevydání osvědčení podaná ve lhůtě vyřídí podle dosavadních právních předpisů, ale pouze za podmínky, jedná-li se o stížnost podanou přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona. Protože stěžovatel podal rozklad již za účinnosti tohoto zákona, který nabyl účinnosti dne 1. 1. 2006, postupoval ředitel NBÚ již podle tohoto zákona o ochraně utajovaných informací.

Podle ustanovení § 14 odst. 3 písm. d) zákona o ochraně utajovaných informací je bezpečnostním rizikem chování, které má vliv na důvěryhodnost nebo ovlivnitelnost osoby a může ovlivnit její schopnost utajovat informace. Podle odst. 6 citovaného ustanovení se při posuzování, zda skutečnost uvedená v odstavci 3 je bezpečnostním rizikem, přihlíží k tomu, do jaké míry může ovlivnit schopnost utajovat informace, k době jejího výskytu, k jejímu rozsahu, charakteru a k chování fyzické osoby v období 10 let zpětně od podání žádosti. V rozhodnutí ředitele NBÚ je rekapitulován průběh bezpečnostního pohovoru, ve kterém stěžovatel mimo jiné uvedl, že „Navíc v armádě bylo běžné, že pokud někdo něco neoprávněně pobíral, a pak škodu uhradil, tím záležitost končila. Nevím o tom, že by někdy končila trestním stíháním. (...) Dodávám, že neoprávněně pobírání odlučného je v armádě běžnou administrativní věcí, ale uhrazením příslušné částky se věc vždycky zhojí.“ Dále je konstatován obsah bezpečnostního dotazníku, ve kterém stěžovatel mimo jiné uvedl, že „při dodání podkladů omylem špatně vyplnil kolonku s přechodným pobytem manželky, ale ostatní nezamlčel a nezakrýval, což také vedlo k zahájení celého případu. Kdyby chtěl podvádět, pobíral by odlučné i poté, co se přihlásil k trvalému pobytu, tam, kde má pobyt i manželka – tedy na Praze 5.“ Ředitel NBÚ pak v odůvodnění svého rozhodnutí vyslovil závěr, že přestože je stěžovatel osobou bezúhonnou, jeho opakované jednání, které vedlo ke spáchání podvodu a které bylo motivováno čistě osobním ziskem, vyvolává oprávněnou pochybnost o jeho důvěryhodnosti. Rovněž pokud jde o jeho vyjádření a jeho postoje, kterými své trestní stíhání bagatelizuje, tyto nesvědčí o jeho dostatečné sebereflexi.

Z výše uvedeného je zřejmé, že ohledně omlouvání či bagatelizace jednání, pro které byl stěžovatel trestně stíhán, nebyla předmětem sporu pravdivost toho, co v průběhu správního řízení uváděl, ale hodnocení obsahu jeho sdělení. V žádném případě totiž nelze a priori vyloučit, že samotný obsah pravdivých sdělení stěžovatele může znamenat bezpečnostní riziko. Vydání osvědčení pro styk s utajovanými skutečnostmi určité konkrétní osobě je přiznáním mimořádného oprávnění a záleží na správním orgánu, aby na základě a v mezích zákonného zmocnění posoudil, zda toto zvláštní oprávnění navrhané osobě přizná či nikoli. V daném případě bylo jednání stěžovatele podraženo pod „chování, které má vliv na důvěryhodnost nebo ovlivnitelnost osoby a může ovlivnit její schopnost utajovat informace“. Tento pojem zákon blíže nedefinuje (jedná se o neurčitý právní pojem) a také taková definice ani není možná. V rámci tohoto posouzení jsou zjištěné skutečnosti posuzovány individuálně, vždy v úzkém vztahu ke konkrétní osobě a není možné vymezit určité druhy jednání, které by vždy a v každém případě znemožňovaly vydání předmětného osvědčení. Při posuzování bezpečnostního rizika se

přihlíží ke všem okolnostem naznačujícím, že chování prověřované osoby má vliv na její důvěryhodnost nebo ovlivnitelnost, a tyto okolnosti se hodnotí jednotlivě i ve svém souhrnu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2007, č. j. 6 As 14/2006 – 81, publikovaný pod č. 1168/2007 Sb. Sbírky rozhodnutí Nejvyššího správního soudu). Správní orgány v daném případě hodnotily jak jednání, pro které byl stěžovatel trestně stíhán, tak i stěžovatelova vyjádření ve správním řízení k tomuto svému jednání. V bezpečnostním dotazníku ani při bezpečnostním pohovoru nebyla položena otázka, jak stěžovatel na jednání, kterého se dopustil, pohlíží nyní, ovšem stěžovatel se k tomuto vyjádřil v odpovědích na jiné otázky, například když uvedl, že jde v armádě o běžnou věc a uhrazením částky se vše zhojí. NBU k vyjádření stěžovatele v bezpečnostním dotazníku a při pohovoru také uvedl, že podle názoru stěžovatele jeho manželka o přechodný pobyt žádala a byl jí zapsán v době, kdy ještě tento institut existoval, ovšem zákon č. 1333/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, účinný od 1. 7. 2000, který upravuje pobyt občanů již institut přechodného pobytu nezná. Navíc podle zjištění policie manželka stěžovatele v Borotíně nikdy hlášena k přechodnému či trvalému pobytu nebyla. Z uvedených tvrzení stěžovatele vyplývá určité omlouvání vlastního protiprávního jednání. Správní orgány tak ze souhrnu všech uvedených skutečností správně dovodily, že neurčitý pojem uvedený v zákoně byl naplněn, neboť stěžovatel motivovaný osobním ziskem uvedl dvakrát nepravdivé údaje (do žádosti o odlučné i o přídavek na bydlení), v trestním řízení nejprve svou vinu popřel, následně se doznal a uvedl, že svého jednání lituje, ovšem ve správním řízení dále tvrdil, že jeho jednání bylo pouze špatné rozvážení a že se v armádě jedná o běžnou administrativní věc. Proto výše uvedená stížná námitka není důvodná.

Další námitkou stěžovatele bylo neprovedení navrženého důkazu městským soudem. Zástupce stěžovatele při ústním jednání navrhoval doplnění dokazování vyžádáním kopie trestního spisu k prokázání toho, že stěžovatel v průběhu bezpečnostního pohovoru pravdivě vylíčil rozhodné skutečnosti a vyjadřoval se v rámci trestního řízení stejně jako v průběhu bezpečnostního pohovoru, tudíž jeho vyjádření nemůže být hodnoceno jako bagatelizace svého jednání. Městský soud v napadeném rozsudku uvedl, že ve věci nebylo sporu o tom, co konkrétně stěžovatel v rámci trestního a následně správního řízení uváděl, ale předmětem námitek bylo následné hodnocení zjištěných skutečností. V daném případě totiž městský soud nezpochybňoval skutečnost, že se stěžovatel vyjadřoval stejně jak při bezpečnostním pohovoru, tak v trestním řízení (nejprve popřel svou vinu stejně jako ve správním řízení, poté se však doznal, na což odkázal i při bezpečnostním pohovoru), a ani nebylo sporu o tom, co stěžovatel vypovídal. Stěžovatel přitom neuvedl, jaké jiné skutečnosti by měly být z trestního spisu zjištěny. Proto byl důvodně městským soudem návrh na doplnění dokazování zamítnut.

Konečně stěžovatel namítal, že se správní orgán ani soud nevypořádaly s tím, že stěžovatel byl přes skutečnost i vysvětlení své trestné činnosti nositelem oprávnění ke styku s utajovanými informacemi. Městský soud se s touto námitkou vypořádal přesto, že byla uplatněna až po uplynutí zákonné lhůty. Nejvyšší správní soud v této souvislosti poukazuje na to, že ze zásady zákazu libovůle a neodůvodněné nerovného zacházení (čl. 1 věta první Listiny základních práv a svobod) vyplývá princip zásadní vázanosti správního orgánu vlastní správní praxí v případě, že mu zákon dává prostor pro uvážení, pokud se taková praxe vytvořila (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2005, č. j. 2 Ans 1/2005 - 57, publikovaný pod č. 605/2005 Sb. Sbírky rozhodnutí Nejvyššího

správního soudu). V rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů podle této zásady nesmí vznikat nedůvodné rozdíly. Nejvyšší správní soud v rozhodnutí ze dne 25. 4. 2006, č. j. 2 As 7/2005 – 86, www.nssoud.cz, judikoval, že ne každé rozdílné posuzování obdobných situací musí nutně být libovůlí a neodůvodněně nerovným zacházením. Odchýlit se od určité správní praxe, jež se případně vytvořila, totiž správní orgán může, avšak zásadně pouze pro futuro, z racionálních důvodů a pro všechny případy, kterých se praxí zavedený postup správního orgánu dotýká. V daném případě skutečnost, že o vydání osvědčení pro styk s utajovanými skutečnostmi rozhodoval jiný správní orgán, neznamená bez dalšího důvod k „vyvázání se“ správního orgánu ze správní praxe. Tato námitka stěžovatele by mohla být za určitých okolností důvodná, avšak městský soud ve svém rozsudku správně uvedl, že stěžovatel tuto námitku uplatnil až po marném uplynutí lhůty pro podání žaloby, resp. lhůty pro její rozšíření, a proto se touto námitkou neměl ve svém rozhodnutí vůbec zabývat. Podle § 104 odst. 4 s. ř. s. stěžovatel v kasační stížnosti nemůže uplatnit důvody, jež neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl. Jak již Nejvyšší správní soud judikoval: „Důvody kasační stížnosti lze opřít jen o takové konkrétní právní či skutkové důvody, jež byly v řízení před krajským soudem přípustně uplatněny (viz § 71 odst. 2 věta třetí s. ř. s.), a tedy alespoň v základních rysech formulovány v žalobních bodech [§ 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s.] obsažených v žalobě či jejím včasném rozšíření, a případně dále (i po uplynutí lhůty k podání či rozšíření žaloby) upřesněny či podrobněji rozvedeny, aniž by tím byly rozšiřovány. To platí jen za předpokladu, že uvedené právní či skutkové důvody mohl stěžovatel v žalobě či jejím včasném rozšíření uplatnit.“ (Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2005, č. j. 2 Azs 134/2005 - 43, publikovaného pod č. 685/2005 Sbírky rozhodnutí Nejvyššího správního soudu). Stěžovatel proto měl uvedenou námitku uplatnit ve lhůtě pro podání žaloby. V této procesní situaci, kdy stěžovatel tuto námitku neuplatnil, ač tak učinit mohl, se ani Nejvyšší správní soud již nemůže touto námitkou zabývat. V daném případě se totiž uplatní zásada „vigilantibus iura“, tedy odpovědnost stěžovatele podniknout potřebné kroky k ochraně a k prosazení svých práv.

S ohledem na výše uvedené neshledal Nejvyšší správní soud stěžovatelem tvrzenou nezákonnost napadeného rozsudku, a proto kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 poslední věta s. ř. s.).

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Nejvyšší správní soud žádnému z účastníků náhradu nákladů nepřiznal, protože stěžovatel v řízení úspěch neměl a NBÚ žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. října 2008

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu